

Mas A de Vilosiu

Cercs

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la zona de sud-oest del municipi, a l'àrea coneguda com Vilosiu o les Garrigues

Coordenades:

Latitud: 42.13034
Longitud: 1.83026
UTM Est (X): 403322
UTM Nord (Y): 4664910

Classificació

Número de fitxa: 08268 - 68
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval
Segle: IX-XIV
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: No s'han realitzat més actuacions i caldria almenys una consolidació de les estructures per evitar que es facin malbé.
Protecció: Legal
Observacions protecció: BCIL,
Número inventari: si. IPA 6425
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Difícil
Ús actual: Científic
Titularitat: Privada
Titular: 08268A002000160000HO
Autoria de la fitxa: Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dt., 22/03/2016 - 01:00

Descripció

El mas A de Vilosiu està situat, relativament a prop de la masia denominada Santamaria de les Garrigues, en una zona força planera i oberta cap al sud-est, encara que les restes arquitectòniques del mas s'emplanten a l'extrem oest d'aquest pla, quedant ubicades a redós del terreny natural, el qual és aprofitat per bastir les estructures.

El mas es mostra conformat per diverses estances que es troben distribuïdes en diferents terrasses, per tant, a diferent alçada. En conjunt s'identifiquen unes 9 habitacions o dependències. Les construccions de la part inferior, mostren una planta irregular i allargada que aprofita la roca com a paret posterior i a la que s'adossa l'estructura; la resta d'estances situades al nivell de la feixa superior mostren també una planta irregular, resultat de l'adaptació al terreny i l'aprofitament de la mateixa topografia existent. De l'estructura d'habitació central, a la planta baixa, destaquen dues estances d'uns 15 metres quadrats. Els gruix dels murs és variable, entre 80 i 120 cm., pel que fa a l'alçada conservada dels murs, és d'uns 2 metres d'alçada i atenent també al dimensionat de la roca que aprofita, no devia superar de gaire aquest nivell. Destaca una porta que s'ha valorat com a pas divisor i entre l'espai destinat al bestiar i el destinat a habitatge, aquest té una gran llinda plana monolítica de 220 cm de llarg. Els resultats proporcionats per les excavacions van permetre aportar unes hipòtesis en quant a l'ocupació dels espais, com el fet que alguns serien d'ús dels homes, altres del bestiar, també es va identificar una de les estances amb paviment de lloses, que es creu hauria estat utilitzat com a rebost i potser també dormitori; una altra estança com a menjador amb una llar de foc més o menys al centre; a més, també es documentà un forn en una de les cambres en la que també hi hauria hagut un foc a terra.

Observacions:

S'hi pot accedir des de diversos indrets. Des de la pista, d'accés tancat, que porta a la masia de Santamaria de les Garrigues, prendre un trencall que trobarem al costat esquerre.

Història

Els anys 1960 i 1961 es dugué a terme una excavació arqueològica del mas, de la mà del professor Albert del Castillo i el Dr. Manuel Riu, de la Universitat de Barcelona. Els treballs realitzats van permetre aportar una hipòtesis de cronologia de les restes conservades. Podent situar l'origen de l'estructura del mas a l'alta edat mitjana entre els segles IX i X. La zona del mas formaria part de les terres situades dins l'àrea d'influència de l'església de Santa Margarida de Vilosiu; de fet, es creu que la zona hauria conformat un petit nucli a l'entorn de l'església, format per un conjunt de diversos masos, un dels qual seria l'objecte de redacció. El mas hauria estat ocupat des d'origen fins probablement al segle XIV, coincidint amb el període de crisi demogràfica, en que es degué abandonar. Al llarg d'aquests segles l'estructura experimentà algunes reformes i modificacions, algunes de les quals es situen al segle XII.

L'església de Vilosiu es documenta cap l'any 839, l'entorn de la qual devia ser eminentment rural, format per una ocupació del territori en hàbitat dispers a partir de petits masos, en els que viurien una població essencialment dedicada a la ramaderia. L'any 980 consta una referència consistent en una donació de l'església de Vilosiu amb quatre masos, potser un dels quals era aquest, donació feta pel comte de Cerdanya al monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Masos que tornen a aparèixer referenciats en l'acta de consagració del monestir de Sant Llorenç datada el 983. Posteriorment, en un llevador del monestir del 1125, torna a constar la menció als masos, en aquest es parla de les cases o "hostal·lats" de Rovira, d'Arnaud, de Ramir i de Quintla junt amb el què els pertocava pagar. Com ja s'ha esmentat, es creu que aquests masos es van abandonar al segle XIV. Molt temps després, probablement ja al segle XVI, es degué edificar el proper mas de Santamaria de les Garrigues, el qual es conserva a relativament poca distància i encara que assenyala una

tipologia arquitectònica més moderna, probablement derivat de reformes i modificacions importants.

Bibliografia

- BOLÒS, J. (1984): Un mas pirinenc medieval: Vilosiu B (Cercs, Berguedà). Lleida: Universitat de Lleida, col. Espai/temps, núm. 26.
- CAMPRUBÍ SENSADA, J. (2006): Conquesta i estructuració territorial del Berguedà (s. IX-XI), Edicions de la Universitat de Lleida, Lleida.
- CASTILLO, A. (1965): "El manso medieval A de Vilosiu". A Homenaje a Jaime Vives, I. Pàgs. 219-226
- CATALÀ, P. (1976): Els Castells Catalans, vol. V. Barcelona: Rafael Dalmau editor. Pàgs. 874-879.
- PERARNAU, J.; PIÑERO, J. (1992): Catàleg de protecció del patrimoni històric, arquitectònic, natural i ambiental del terme municipal de Cercs. Fitxa AR. 1. Ajuntament de Cercs
- RIU, M. (1976): "El hàbitat en Catalunya en la Alta Edad Media", a Acti del Colloquio Internazionale di Arqueologia Medievale. Palermo, 1976, p. 3-15.
- RIU, M. (1978): "Hàbitat, tècniques i economia rural", a Història de Catalunya. Vol. II. Ed. Salvat, p. 3-15.
- RIU, M. (1989): L'arqueologia medieval a Catalunya. Barcelona: Els llibres de la frontera.
- SANTANDREU, M.D., i altres (1998): Castells medievals del Berguedà. Vol.1. Ed. Amics del Romànic del Berguedà. Berga
- SANTANDREU, M.D (1982): Els castells del Berguedà en un document de l'any 1309. Revista del centre d'estudis berguedans. Berga: 110- 118.
- SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, Berga.
- VVAA. (1985): Catalunya Romànica. XII. El Berguedà, Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.
- VVAA. (1998): Catalunya Romànica. XXVII. Visió de síntesi. Restauracions i noves troballes.
- Bibliografia. Índexs generals. Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

